Eiropas Savienības
Oficiālais Vēstnesis

LV
L sērija

2026/2153

29.9.2026.

KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS LĒMUMS (ES) 2026/2153

(2026. gada 28. septembris),

ar ko Slovākijai kultūras mantojuma aizsardzības vajadzībām atļauj piešķirt atļauju etilēnoksīdu saturošiem biocīdiem

(izziņots ar dokumenta numuru C(2026) 6723)

(Autentisks ir tikai teksts slovāku valodā)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 528/2012 (2012. gada 22. maijs) par biocīdu piedāvāšanu tirgū un lietošanu ([1]) un jo īpaši tās 55. panta 3. punktu,

apspriedusies ar Biocīdu pastāvīgo komiteju,

tā kā:

(1) Pie Regulas (ES) Nr. 528/2012 V pielikumā definētā 2. produkta veida (dezinfekcijas līdzekļi un algicīdi, kas nav paredzēti tiešai piemērošanai cilvēkiem vai dzīvniekiem) piederīgais etilēnoksīds tika iekļauts Komisijas Deleģētās regulas (ES) Nr. 1062/2014 ([2]) II pielikumā noteiktajā darba programmā, kas paredzēta visu to esošo aktīvo vielu sistemātiskai pārbaudei, kuras satur minētajā regulā norādītie biocīdi. 2009. gada 1. decembrī tika iesniegts pieteikums, kurā lūgta atļauja etilēnoksīdu apstiprināt lietošanai 2. produkta veida biocīdos.

(2) Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2025/1074 ([3]) konstatēja, ka pieteikumā uz apstiprinājumu iekļautais reprezentatīvais biocīds nav Regulas (ES) Nr. 528/2012 tvērumā un ka tāpēc etilēnoksīdu par 2. produkta veida biocīdos lietojamu aktīvo vielu apstiprināt nav lietderīgi.

(3) Uz Regulas (ES) Nr. 528/2012 55. panta 3. punkta pamata Slovākija 2025. gada 9. decembrī Komisijai iesniedza pieteikumu, kurā lūgta atkāpe no minētās regulas 19. panta 1. punkta a) apakšpunkta, proti, lūgts atļaut kultūras mantojuma aizsardzības vajadzībām, konkrētāk, arhīvu materiālu aizsardzībai, lietot etilēnoksīdu saturošus biocīdus.

(4) Saskaņā ar Slovākijas sniegto informāciju etilēnoksīda izmantošana arhīvu materiālu un citu kultūras mantojuma priekšmetu aizsardzībai ir būtiski nepieciešama, jo šķiet, ka tas ir vienīgais iedarbīgais paņēmiens, kā kontrolēt daudzveidīgos kaitīgos organismus, kas var šādu materiālu apdraudēt. Mikrobioloģiskā kontaminācija ir viens no augstākajiem riska faktoriem, kas apdraud noteiktus kultūras mantojuma priekšmetus. Aktīva bioloģiskā kontaminācija ir kaitīga skartajiem materiāliem, kas masveidā būtiski zaudē funkcionalitāti tādā veidā, ka zaudē stiprību, maina krāsu vai tiem veidojas krāsu traipi. Slovākija apgalvo, ka cilvēkiem, kas rīkojas ar šiem materiāliem (arhitektiem, bibliotekāriem, restauratoriem, pētniekiem un citiem darbiniekiem), palielinātais mikroorganismu sporu saturs gaisā ir nozīmīgs nelabvēlīgs faktors, kurš galu galā izraisa alerģiju, bronhītu un citādu patoloģisku slogu. Būtisks risks ir kontaminācijas izplatīšanās un apdraudējums veselām kolekcijām. Ja kontaminētu priekšmetu pietiekami neapstrādā, tas var kļūt par avotu, no kura kontaminācija izplatās uz citiem, vēl nekontaminētiem, kolekcijas priekšmetiem. Slovākija apgalvo, ka muzejos, arhīvos un galerijās, kur priekšmeti tiek glabāti cieši kopā, nekontrolēta kontaminācija var ātri iznīcināt lielu skaitu vērtīgu artefaktu, jo rodas domino efekts.

([1]) OV L 167, 27.6.2012., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2012/528/oj.

([2]) Komisijas Deleģētā regula (ES) Nr. 1062/2014 (2014. gada 4. augusts) par darba programmu visu to esošo aktīvo vielu sistemātiskai pārbaudei, kuras satur Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 528/2012 minētie biocīdi (OV L 294, 10.10.2014., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2014/1062/oj).

([3]) Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2025/1074 (2025. gada 2. jūnijs), ar ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 528/2012 etilēnoksīdu neapstiprina par 2. produkta veida biocīdos lietojamu esošu aktīvo vielu (OV L, 2025/1074, 3.6.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2025/1074/oj.

(5) Slovākija apgalvo, ka kultūras mantojuma priekšmetu, tostarp arhīvu materiālu, apstrādei nav piemērotu alternatīvu. Attiecībā uz arhīvu materiālu putekļu slaucīšana un etanola uzklāšana ir iedarbīga tikai pret lokalizētu un virsmas kontamināciju, bet ne iekšēju kontamināciju, šīs darbības var mainīt noteiktas tintes un pigmentus, prasa ilgu un delikātu apstrādi un tāpēc nav piemērotas apstrādei pret sēnīšu lielapjoma invāziju. Anoksija ir iedarbīga pret kukaiņiem, bet ne pret pelējumu un baktērijām. Gamma starojums ir grūti replicējams paņēmiens, kam nepieciešams īpašs aprīkojums. Turklāt ir pierādīts, ka gamma starojums būtiskā mērā izraisa celulozes noārdīšanos, kas būtiski mazina dokumentu stabilitāti un ilgizturību. Zemo temperatūru (sasaldēšanas) paņēmieni var apturēt pelējuma augšanu, bet neiedarbojas pret sporām.

(6) Kā Slovākija norādījusi pieteikumā, etilēnoksīdu saturošus biocīdus fumigācijā izmanto apmācīti speciālisti. Ņemot vērā etilēnoksīda bīstamās īpašības, dezinfekciju ar to saturošiem biocīdiem veic tikai fumigācijas kamerās tikai specializētās telpās, ievērojot stingrus drošības noteikumus un vides standartus. Visās īpaši būvētajās telpās ir emisiju uztvērējs, kas novērš etilēnoksīda emisijas atmosfērā. Pēc dezinfekcijas īsteno pietiekami ilgu vēdināšanu, kurā priekšmetus atbrīvo no gāzes atliekām. Ja vien tiek ievērotas visas kontroles procedūras, noteikumi un norādījumi personālam, šīs tehnoloģijas lietošana ir droša.

(7) Slovākijas iesniegtajā pieteikumā ietvertā informācija un pamatojums liecina, ka etilēnoksīda lietošana ir kultūras mantojuma aizsardzības vajadzībām būtiski nepieciešama un ka pašlaik kultūras mantojuma priekšmetu apstrādei Slovākijā nav piemērotu alternatīvu, jo visiem pašlaik pieejamajiem alternatīvajiem paņēmieniem ir trūkumi – vai nu tie nav pietiekami iedarbīgi, vai var apstrādātajiem materiāliem kaitēt.

(8) Balstoties uz Slovākijas pieteikumā sniegto informāciju un pamatojumu, ir vietā secināt, ka etilēnoksīds Slovākijas kultūras mantojuma aizsardzības vajadzībām ir nepieciešams un ka Slovākijā pašlaik nav pieejamas piemērotas alternatīvas. Tāpēc kultūras mantojuma aizsardzības vajadzībām būtu jāatļauj, ka Slovākija piešķir atļauju piedāvāt tirgū un lietot etilēnoksīdu saturošus biocīdus,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Līdz 2031. gada 31. jūlijam Slovākija kultūras mantojuma aizsardzības vajadzībām var piešķirt atļauju etilēnoksīdu saturošiem biocīdiem.

2. pants

Šis lēmums ir adresēts Slovākijas Republikai.

Briselē, 2026. gada 28. septembrī

Komisijas vārdā –
Komisijas loceklis
Olivér VÁRHELYI